

Može li Kafeta nezapamćeni

Razgovarali smo s akterima nekad fascinanti...
će komad, nakon desetljeća izbivanja, na Duk

PIŠE ROBIN
MIKULIĆ

Ovaj tjedan objavljena je vijest da će se na ovogodišnjem 67. izdanju Dubrovačkih ljetnih igri ponovno igrati Kafetarija, mnogima omiljena predstava koja se na programu Igara održala deset godina. "Kafetarija je bila konstantno rasprodana, i prije nego što su Ljetne igre uopće i počele. Bilo je toliko puno ljudi da smo jedva hodali, a hodali smo doslovno preko publike", prisjetila se Nina Erak, glumica koja je prije više od dvadeset godina igrala u toj kulturnoj predstavi.

Riječ je o Radićevoj inscenaciji Goldonijeva teksta *La bottega del caffè* koju je 1978. godine naš poznati teatrolog Frano Čale majstorski preradio za potrebe Igara. No, zanimljivo je da ravnateljeva pomoćnica za dramski program i naša priznata teatrologinja Mani Gotovac tvrdi da Kafetarija nije jedna od uspješnih Goldonijevih komedija. "Talijski komediograf napisao je neusporedivo boljih djela prema mišljenju goldonijanaca", kaže.

"Ali doslovno briljantan prijevod i još više prerada Frane Čale u dubrovački dijalekt i prostor, pokazalo se kao novo, življe, a usudila bih se reći i vrjednije djelo", istaknula je. Čale je, naime, poštujući autora i u rečenice i u likove umjetnički utkao svu onu prepoznatljivu posebnost dubrovačkog mentaliteta. "Kao da je čutio boje, mirise, dodire grada", kaže Mani.

Dobro je sjela u Dubrovnik

Tomislav Radić, u krugovima poznat i kao Žiro, tu je dugovječnu predstavu u Dubrovniku postavljao kad su Igre bile na svom umjetničkom vrhuncu. "Žiro se ponajprije odlikovao samozatajnošću i skromnošću. Radio je u duhu takozvanog minimalizma. U to doba bio je to posve novi model rada, nismo ga znali čak ni imenovati", prisjetila se. Današnjim rječnikom rekli bismo da je Žirov redateljski rukopis bio minimalistički i stvarmostan. "Manje se glumilo, više se bilo", kaže Gotovac i dodaje da u takvom načinu rada sve uvijek ovisi o glumcima. "A Žiru je izbor glumaca bio doslovce presudan za rad na predstavi", tvrdi ona.

U toj su predstavi igrali tada naši najbolji glumci: Izet Hajdar-

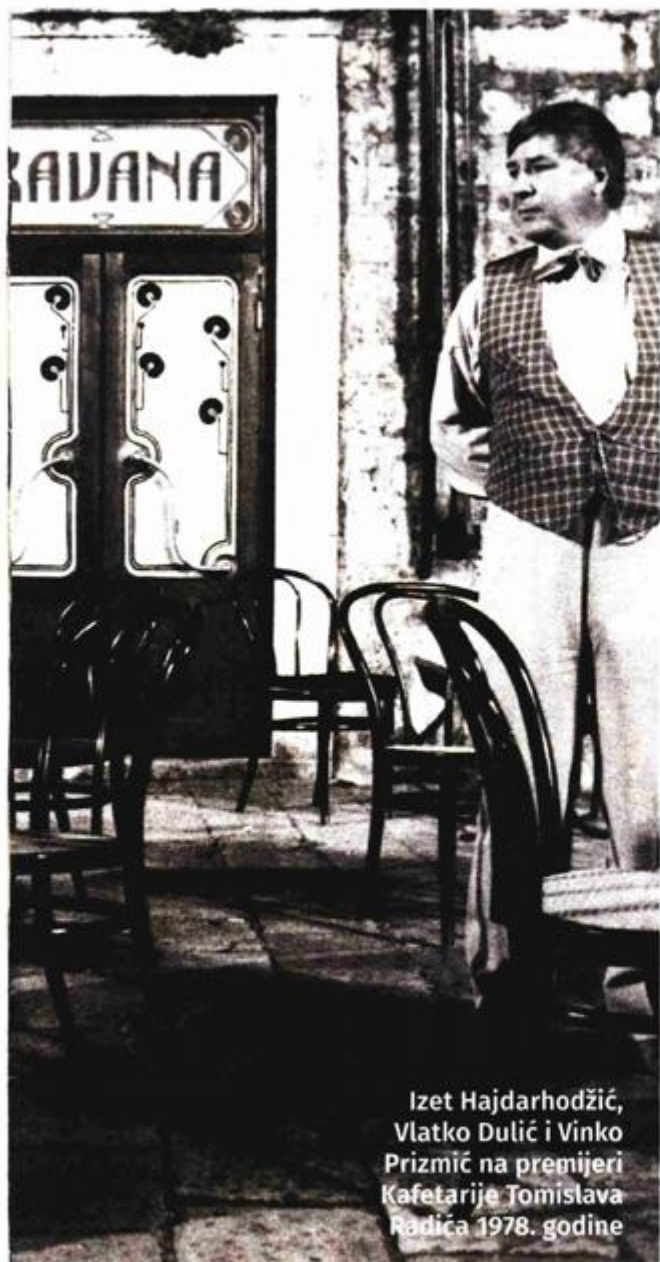
hodžić u ulozi gospara Lukše i Miše Martinović u ulozi kafetijera Frana. "To se događa jedanput u 100 godina", govori Vlado Stefančić, jedan od glumaca koji su 1978. igrali u originalnoj Kafetariji. "Režiser je dobio nevjerojatno dobro učinjenu obradu profesora Čale, a imao je i glumačku podjelu koja se, vjerujem, neće tako brzo ponoviti", govorio je misleći na Hajdarhodžića i Martinovića. "Kafetarija je u sebi nosila nešto što je u toj preradi

**MANI
GOTOVAC**

POMOĆNICA INTENDANTA

"Kafetarija je spojila glumce i publiku, zato je i danas očuvana kao poseban medaljon Ljetnih igara i hrvatskog glumišta"

Izet Hajdarhodžić, Vlatko Dulić i Vinko Prizmić na premijeri Kafetarije Tomislava Radića 1978. godine

Jasna Ančić glumila je u staroj predstavi igranoj na Gundulićevoj poljani. Nova će biti na Stradunu

Niko Kovač pada s tende u sceni koju Vinko Brešan, kako nam je rekao, jedinu pamti

Kafetarija opet postati hit u Dubrovniku?

Što popularne Goldonijeve Kafetarije iz 1978. godine. Taj dubrovačkim ljetnim igrama ponovno postaviti Vinko Brešan

tako dobro sjelo u Dubrovnik i taj prostor na Gundulićevoj poljani da je to djelovalo kao dio grada", kaže Štefančić. Gospoda Gotovac ispričala je pak da bi Izet Hajdarhodžić prilikom svake nove izvedbe u predstavu unio nešto novo. "Znao je ispričati nešto vrlo duhovito, neki od najnovijih i najopasnijih tračeva koji su tih dana kolali Dubrovnikom", dodala je. "Odlazeći na predstave slušala bih razgovore među gledateljima. Pitali bi se: Što misliš koga

će večeras Izet uloviti u dir? Hoće li mene?". Ako joj je za vjerovati, onda se svakodnevno glasno nagadalo hoće li ovaj ili onaj aktualni politički ili društveni trač biti te večeri na tapeti. Štoviše, ljudi bi se čak i kladili oko izbora teme.

Najzanimljivije priče ipak pripadaju ljudima koji su ovu predstavu stvarali. "Predstava se sastojala iz niza anegdota, nemoguće je izdvojiti samo jednu", rekao

je Štefančić. "Ali postoji jedna neznaga, koju mogu podijeliti s vama, jer sam je ja skrivio." Kafetarija se, naime, igrala na dva nivoa, na balkonu i na taraci. Muški glumci su u jednom trenutku trebali pobjeći s balkona, a jedini mogući način bio je da se spuste niz razapetu tendu. "Jedne godine došli su novi tehničari koji su postavili tu tendu, a nisu je namjestili tako da bih se mogao zaustaviti u njezinu trbuhu, nego je bila kosa i oštra.

Kad sam skočio nisam se mogao zaustaviti. Pao sam pljoštimice s te visine na ono lijepo bijelo kamenje, izgubio svijest i završio u bolnici." Predstava je nakon toga otkazana, ali predani Štefančić igrao je već u sljedećoj reprizi. Zanimljivo je i da je to jedina scena koje se sjeća Vinko Brešan, redatelj nove Kafetarije. No, teško da se sjeća i gužve koja je vladala u publici. Nju je nešto bolje upamtila Nina Erak, glumica koja je u Kafetariji tumačila jedan od glavnih ženskih likova.

Ključan je bio humor

"Igrali smo vani na trgu, a ljudi su nam sjedili oko stolova, dirali nas po kostimima", prisjetila se Erak. "Sjećam se da sam imala jednu prekrasnu srebrnu filigramsku torbicu bez koje sam ostala kad sam s pokojnim Izetom Hajdarhodžićem igrala scenu u kojoj se gađamo paprikama i rajčicama. A dok smo se mi tako gađali, pukla je torbica od srebra. Naravno da je odmah nestala", požalila se. Svaki se od naših sugovornika tog vremena prisjetio s veseljem, a složili su se i da je neupitni humor bio faktor koji je odigrao ključnu ulogu u toliko dugom zadržavanju Kafetarije na repertoaru Igara. No, Mani je

iznijela najzanimljiviji sud. Zaključila je, naime, da je ono revolucionarno u Kafetariji bilo to što ona ni po čemu nije htjela biti ni revolucionarna, ni "gegovita" pa čak ni smiješna, barem ne na prvu loptu. "Naprotiv, ona je u svakom detalju čuvala svoj stil, tu svoju nepojmljivu jednostavnost", nastavila je i dodala da je tako spajala glumce i gledatelje.

Kritike na odabir lokacije

"Ta umreženost pozornice i gledališta, prema mome skromnom osjećaju, pridonijela je i današnjem očuvanju Kafetarije kao jednog od posebnih medaljona Dubrovačkih ljetnih igara i hrvatskoga glumišta", tvrdi ona.

No, razgovarali smo s Mani Gotovac i o novoj Kafetariji čiju je režiju povjerila Vinku Brešan. "Prvo što mogu očekivati jest da će i njega i sve nas dočekati sa svih strana pomalo na nož. Ubacit ćemo im se u turizam", kroz smijeh će. "Potom će se čuti poznati usklici u stilu: Uf, kako je to nekada bilo! Da ste vi to vidjeli, moj gosparu. Koliko je ono nekad bilo dobro, bolje".

'Glumit će Nataša Janjić, Nikša Butijer i Nikola Baće', rekla nam je Mani Gotovac

No, ne zamara je to osobito, jer je to, kaže, u pravilu uvijek tako. Gotovac tvrdi i da se cijeli organizacijski tim složio s idejom da predstava igra u samom središtu grada jer se samo tako može pokazati kako je cijeli Dubrovnik ljeti jedna velika kafetarija. "Vinko je odredio koji će to biti prostor na samom Stradunu, a za takav odabir valja imati hrabrosti i energije", dodaje. Po tom pitanju oglasio se i redatelj. "Prvo, Stradun je u teatarskom smislu, ako izuzmemo otvaranje Igara, potpuno neiskorišten", tvrdi on. "Stradun je najvažnija ulica u Hrvatskoj, a predstava na Stradunu je dokaz prisutnosti Igara u Dubrovniku." Uvjeren je i da će mu ta lokacija dati mogućnost razigravanja radnje koju je namijenio Nikši Butijeru, Nikoli Baći i Nataši Janjić.

No Vlado Štefančić i Nina Erak, oboje dobri poznavatelji Dubrovačkih ljetnih igara i prostora na kojem se one održavaju, složili su se da postavljanje Kafetarije na Stradunu možda i nije najbolja ideja. "Gledajte, na Stradunu nema prostora za igranje. Stradun je takav kakav jest i neće se zatvarati", rekao je Štefančić. "Stradunom ljeti jedva možeš proći, a Mani je Brešanu rekla neka on to tamo postavi. Ali čujte, moglo bi i to biti zanimljivo", dodao je uz vragolasti osmijeh i izrazio želju da odgovorni na premijeru pozovu i glumce iz originalne postave Kafetarije. S njegovim mišljenjem složila se i njegova bivša kolegica, makar je ona u svome sudu bila nešto blaža. "Stradun će funkcionirati ako ga zatvore, onda će to biti scenografija poput svake druge", misli Erak poučena svojim dugogodišnjim iskustvom igranja u Dubrovniku. "Ali Bože moj, prošle godine se Dubrovačka trilogija igrala ispred Kneževa dvora. Svi su pričali da neće biti dobro, a na kraju je bilo sjajno", zaključila je. ■

VLADO ŠTEFANČIĆ

GLUMAC

'Režiser Žiro Radić imao je nevjerojatno dobru podjelu, tu mislim na glavne glumce, koja se dogodi jednom u 100 godina'

NINA ERAK-SVRTAN

GLUMICA

'Glumila sam u slavnoj Kafetariji iz 1978. godine. Imali smo toliko publike da smo doslovno morali hodati preko ljudi'

VINKO BRESAN

REDATELJ

'Novu Kafetariju igrat ćemo na Stradunu, jer je ta najvažnija ulica u teatarskom smislu našalost posve zanemarena'